

Ὁ Αρχαγγελος Γαβριήλ
Εἰκόνα ἀπὸ χειρόγραφο
εὐαγγελιστάριο Ἱεράς Μο-
νῆς Διονυσίου Ἁγίου
Ὁρους

(ΚωδῆΞ 587)

7. Ο ΑΓΓΕΛΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

α) Τό λατρευτικό ἢ δοξολογικό ἔργο τῶν Ἀγγέλων

Σύμφωνα μέ ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν Ἰώβ ὅταν δημιουργήθηκε τὸ ἀστρικὸ σὺμπαν ὅλοι οἱ ἄγγελοι μέ μεγάλη φωνὴ ὕμνησαν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ (Ἰώβ 38, 7). Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκάς μᾶς πληροφορεῖ ὅτι κατὰ τὴ γέννηση τοῦ Θεανθρώπου, οἱ ποιμένες τῆς Βηθλεὲμ εἶδαν ξαφνικὰ πλῆθος ἀγγέλων νὰ ὑμνοῦν τὸ Θεὸ μέ τὴ δοξολογία: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 2, 13-14). Ἀπὸ τὴν ἡμέρα ἐκεῖνη ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ χαίρονται καὶ δοξάζουν τὸ Θεὸ, γιατί ἐνώθησαν σὲ μιὰ Ἐκκλησία.

«Διὰ τοῦ Σταυροῦ σου Χριστέ,
μια ποιμνὴ γέγονεν (ἔχει γίνει) Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων
καὶ μια Ἐκκλησία
Οὐρανὸς καὶ γῆ ἀγάλλεται (χαίρεται)
Κύριε δόξα σοι»

Ὁ ὕμνος αὐτὸς τῶν αἰῶνων τῆς Τετάρτης τοῦ πρώτου ἤχου παρουσιάζει τὴν ἐνότητα ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων, πού πραγματοποιήθηκε μέ τὴ σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ. Στὴν Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ δὲν ἀνήκουν μόνο ἀνθρώποι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀσώματα λειτουργικὰ πνεύματα, οἱ ἄγγελοι. Καὶ ὅπως τὸ κύριο ἔργο τῆς ἐπίγειας Ἐκκλησίας εἶναι ἡ θεία λατρεία, πού ἐκφράζει τὴν ἀνοδικὴ πορεία τοῦ πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸ Θεὸ, ἔτσι καὶ τῆς οὐράνιας Ἐκκλησίας ἔργο εἶναι ἡ αἰῶνια δοξολόγηση τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἀγγελικὴ λατρεία εἶναι ἀκατάπαυστη, ἀσιγήτη δοξολόγηση τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ μέ τὸν ὕμνο:

«Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος
Κύριος Σαβαώθ,
πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς δόξης σου».

Ἡ ἐπίγεια Ἐκκλησία ἐνώνει τὴ φωνὴ τῆς μέ τὴ φωνὴ τῶν ἀγγέλων κατὰ τὴν τέλεση τῆς Θείας Εὐχαριστίας, ψάλλοντας τὸν ἴδιο δοξολογικὸ καὶ ἐπινίκιο ὕμνο.

Ἡ δοξολογία αὐτὴ εἶναι ἡ ἀπάντηση ὁλόκληρης τῆς δημιουργίας στὴ θεία ἀγάπη.

β) Τό ἔργο τῶν ἀγγέλων στὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος λέγει ὅτι οἱ ἄγγελοι εἶναι πνεύματα που ὑπηρετοῦν τὸ Θεὸ καὶ ἀποστέλλονται γιὰ ὑπηρεσία πρὸς ἐκείνους πού πρόκειται νὰ κληρονομήσουν τὴ σωτηρία (Ἐβρ. 1, 14). Ἡ Ἅγια Γραφή ἴμλει πολλές φορές γιὰ ἐμφανίσεις ἀγγέλων σὲ ἀνθρώπους. Ἀναφέρουμε τοὺς *τρεις ἀγγέλους* πού ἐμφανίστηκαν στὸν Ἀβραάμ καὶ πού συμβολίζουν τὴν Ἅγια Τριάδα, τὸν Ἀρχάγγελο Γαβριήλ, πού ἐμφανίστηκε σὸ Ζαχαρία, γιὰ νὰ τὸν προειδοποιήσει γιὰ τὴ γέννηση τοῦ Ἰωάννη τοῦ Προδρόμου, τὸν ἴδιο Ἀρχάγγελο πού ἔκανε τὸν Εὐαγγελισμό στὴ Θεοτόκο, τοὺς ἀγγέλους πού ἐμφανίστηκαν στὸν κενὸ τάφου τοῦ Ἰησοῦ, τὸν ἄγγελο πού παρουσιάστηκε στοὺς Μαθητὲς κατὰ τὴν ἀνάληψη τοῦ Κυρίου κτλ. Οἱ ἐμφανίσεις αὐτὲς τῶν ἀγγέλων ἀποσκοποῦσαν στὴ σωτηρία τοῦ κόσμου.

Είναι φυσικό οι άγγελοι να ενδιαφέρονται για τη σωτηρία του ανθρώπου και να χαίρονται για τη μετάνοια και επιστροφή των ανθρώπων στο Θεό (Λουκ 15, 10), εφόσον, όπως είδαμε, μετέχουν στην Έκκλησία και βρίσκονται σε στενή σχέση μαζί μας.

Η Αγία Γραφή μάς αποκαλύπτει ότι ο κάθε άνθρωπος και μάλιστα ο πιστός έχει το δικό του φύλακα άγγελο. Υπάρχουν δέ και άγγελοι φυλάκες εθνών, πόλεων και Έκκλησιών. Γι' αυτό και υπάρχουν ειδικές προσευχές που άπευθύνονται στο φύλακα άγγελο του ανθρώπου. Στη θεία Λειτουργία παρακαλούμε το Θεό να μάς άποστείλει «άγγελο ειρήνης, πιστών άδηγόν, φύλακα των ψυχών και των σωμάτων ήμών».

γ) Ἡ προστασία καὶ βοήθεια τῶν ἀγγέλων πρὸς τοὺς πιστοὺς

Στὸν «ἱκετήριο κανόνα εἰς τὸν Ἅγγελον», πού συνέταξε ὁ μητροπολίτης Ἰωάννης Μαυρόπουλος, βλέπουμε ὅτι ἡ προστασία καὶ βοήθεια πού προσφέρουν οἱ ἄγγελοι στὸν πιστό εἶναι κυρίως πνευματικὴ καὶ ἠθικὴ. Ὁ πιστὸς αἰσθάνεται τὸν ἄγγελο ὡς φρουρό, σύνοικο, συμπαραστάτη καὶ συνοδό στὴ ζωὴ του. Μὲ τὴ βοήθειά του ἀναχαίττει τὶς ὀρμητικὲς ἐφόδους τῶν δαιμόνων. Ὡς φίλος καὶ προστάτης ἱκετεύει τὸ Θεό γιὰ τὴν ἠθικὴ καθαρότητα τοῦ πιστοῦ, ὥστε αὐτὸς νὰ μπορεῖ «νὰ καθαρᾷ τὸν Θεόν». Ὁ ἄγγελος εἶναι ἐκεῖνος πού παρακινεῖ τὸν ἁμαρτωλό σὲ μετάνοια, πού τρέπει τὴν ἐφεση τῆς ψυχῆς πρὸς τὰ οὐράνια καὶ πού διαρκῶς παιδαγωγεῖ, νοουθετεῖ καὶ διδάσκει. Αὐτὸς, τέλος, μὲ πρόσωπο πού μειδιᾷ καὶ βλέμμα ἰλαρό, ὑποδέχεται τὸν πιστό στὴν αἰωνιότητα.

ΥΠΟΨΗΜΕΙΩΣΗ

Ένας ἀγνωστος σ' ἐμᾶς ἀριθμὸς ἀγαθῶν, ἀρχικά, ἀγγέλων δὲν τήρησαν τὴ φυσικὴ τους ἐξάρτηση ἀπὸ τὸ Δημιουργό καὶ τὴ θεληματικὴ παραμονὴ τους κοντὰ του. Ἀπὸ ἐγωισμό καὶ ὑπερηφάνεια ἀποστάτησε μὲ τὴ θέλησή του ἀπὸ τὸ Θεό πρῶτος, ὁ Ἐωσφορός καὶ τὸν ἀκολούθησαν καὶ ἄλλοι ἄγγελοι. Αὐτοὶ θέλησαν νὰ γίνουν θεοὶ ἀπὸ φθόνου καὶ ἐγωιστικὴ ἐπάρση. Ἐταί ξεπέσαν ἀπὸ τὴν ἀρχικὴ τους φύση, ἀπαμυρνήθηκαν ἀπὸ τὸ Θεό καὶ τὸ ἀγαθὸ καὶ μεταβλήθηκαν σὲ κακοὺς καὶ πονηροὺς δαίμονες. Μετὰ τὴ θεληματικὴ τους ἐκπτώση διαστράφηκαν, ἡ βουλήση τους παγίωθηκε στὸ κακό καὶ δὲν μποροῦν πλέον νὰ θελήσουν καὶ νὰ πράξουν τὸ ἀγαθὸ. Φθονοῦν τὸ Θεό καὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀντιδρῶν ἀπὸ ἔργο τῆς σωτηρίας τους. Παρακινοῦν διαρκῶς τοὺς ἀνθρώπους στὸ κακό, ἀλλὰ δὲν ἔχουν τὴ δύναμη νὰ τοὺς ἐξανηγάσουν ἀπὸ αὐτό.

Τὸ κράτος καὶ ἡ ἐξουσία τοῦ διαβόλου περιορίζεται συνεχῶς μὲ τὴν ἐνανθρώπιση τοῦ Χριστοῦ καὶ πρόκειται νὰ καταργηθεῖ ὀριστικὰ κατὰ τὴ Δευτέρα Του Παρουσία.

Ὁ Ἀρχάγγελος Μιχαὴλ ὁ Μέγας, Ταβάρης,
Εἰκόνα τοῦ Βυζαντινοῦ Μουσείου Ἀθηνῶν
(14ος αἰώνας)

ΥΜΝΟΙ

« Ἀγγελικῶς οἱ ἐν κόσμῳ πανηγυρίζοντες,
τῷ ἐπὶ θρόνου δόξης Θεῷ ἐποχουμένῳ,

βοήσωμεν τόν ὕμνον
ἅγιος εἶ, ὁ Πατήρ ὁ οὐράνιος
ὁ συναϊδῖος Λόγος ἅγιος εἶ
καί τό Πνεῦμα τό Πανάγιον.

(Ἀπό τόν Ἑσπερινό τῆς συνάξεως τῶν ἀρχαγγέλων Μιχαήλ καί Γαβριηλ κτλ.).

« Ὡς ὠραῖος τῷ κάλλει
καί γλυκύς καί χαρίεις,
ἠλιόμορφος νοῦς,
φαιδρῶς παράστηθί μοι,
προσώπῳ μειδιῶντι,
ἰλαρῷ τε προσβλέμματι,
ἡνίκα μέλλω τῆς γῆς ἀπαίρειν
ὁδηγέ μου».

(Ἀπό τόν κανόνα εἰς τόν Ἄγγελον...).

(Ἐμεῖς πού θρισκόμαστε στόν
κόσμο καί πανηγυρίζουμε σάν τοὺς
ἀγγέλους, ἄς ψάλουμε στό Θεό,
πού φέρεται πάνω σέ θρόνο δόξας,
τόν ὕμνο: Ἅγιος εἶσαι σύ ὁ οὐρά-
νιος πατέρας, ἅγιος εἶσαι σύ ὁ αἰώ-
νιος Λόγος καί τό Πανάγιο Πνεῦμα).

(Σύ πού εἶσαι ὠραῖος καί γλυκύς
καί χαριτωμένος, σύ πού εἶσαι ἠλι-
όμορφος νοῦς, σέ ἱκετεύω, ὁδηγέ
μου, νά μοῦ παρασταθεῖς μέ χαρά
καί πρόσωπο χαμογελαστό καί μέ
βλέμμα χαρῶπό, ὅταν πρόκειται ν'
ἀναχωρήσω ἀπό τή γῆ).

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

- 1) Ποιά εἶναι ἡ σημασία τῆς ἀγγελικῆς δοξολογίας;
- 2) Ποιά εἶναι ἡ οὐσία τῆς ἁμαρτίας;
- 3) Γιατί ὁ διάβολος δέν μπορεῖ νά ἐξαναγκάσει τόν ἄνθρωπο στό κακό;